

Преподавателят – учен, педагог, политик

Автор – проф. д-р Иван Величков – президент на Академия за иновации и развитие (АИР)

Аннотация.

В статье основное внимание уделяется традиционным вопросам о необходимых качествах учителя в университетах как первоначальной систематизации динамика их системы, как их корреляции между научным уровнем, эвристическим мышлением, творческой методологией, научной этикой, педагогическими нависами, стратегией преподавания, с одной стороны, и его личностной выразительностью в процессе обучения - с другой. Экстраполируя эти обобщения, связанную с преподаванием специальности «Государственное управление», автор представляет полное обоснование своей уверенности в необходимости связать преподавание дисциплины и сам процесс формирования профессиональных навыков у студентов и у других членов общества с активным участием педагога в политике. Политика не как сфера «аморальных меркантильных компромиссов», а как сфера реализации истины, концептуализированная позиция учёного-педагога, является той обязательной сферой его реализации, которая при этом не ставит во второй ряд его творческие анализы, эвристические поиски и их прагматические будущие проекции. Современные требования перед преподавателем-учёным стать политиком закономерно сделают из него корректив реальной. политики, при этом – корректив интеллектуальный, эвристический результативный, преодолевающий консервативные стереотипы в достижении истины - и в то же время - не допускающий моральных компромиссов.

Ключевые слова: *учитель, ученье, политик, политика, истина, этика учителя, ученье, педагог, политик, корректирующей направление политики.*

Abstract

The article focuses on the traditional problems regarding the necessary skills for University educators as it originally systematizes the dynamics of their system, the correlation between scientific degree, heuristic thinking, creative methodology, academic ethics and their pedagogic skills, the didactic strategies and personal expression in the process of educating. Extrapolating these conclusions by teaching "Public administration" class, the author presents a full argumentation of his conviction in the collision of teaching of the class and the forming of the professional skills and civil opinion in the students with active participation of the lecturer in politics. Politics not as a stage for amoral mercantile "back staging" but as a stage for realization of the truth. The calling of the educator - scientist to be a politician makes him a corrective in politics, intellectual, heuristically efficient, overcoming stereotypes in the seeking of the truth as well as being ethically uncompromising.

Keywords: *educator, scientist, politician, politic, politics - truth - ethics, teacher - scientist - pedagogue - politician, corrective in politics.*

Анотация

Статията акцентира върху традиционните проблеми за необходимите качества на преподавателя във ВУЗ като оригинално систематизира динамиката на тяхната система, корелацията между научно ниво, евристическо мислене, творческа методология, академична етика и педагогическите му умения, дидактически стратегии и личностна експресивност при преподаването. Екстраполирайки тези обобщения върху преподаването на специалността „Публична администрация“, авторът представя пълната аргументация на своята убеденост в необходимостта от свързването на преподаването на дисциплината и формирането на професионалните умения и гражданска позиция у студентите с активното участие на преподавателя в политиката. Политика не като сфера на аморално сребролюбиво „задкулисие“, а като сфера за реализацията на истината, концептуализирана в позицията на преподавателя-учен и педагог е новата задължителна сфера за неговата работа без да измества на заден плат неговите творчески анализи, евристически търсения и на техните прагматични проекции. Призванието пред преподавателя-учен да бъде политик го прави коректив в политиката, при това - коректив интелектуален, евристически резултатен, преодоляващ стереотипи в търсенето на истината и етически безкомпромисен

Термини *преподавател, учен, политик, политика - истина - етика, преподавател - учен - педагог - политик, коректив в политиката.*

Човечеството сега уверено навлезе в новия XXI век със своите стари и нови проблеми, със своите знания, опит и мъдрост. Навлезе и със своите тревоги - как ще използва тези знания, умения и опит, за да живее по-добре, по-спокойно и по-ползотворно. Именно затова искам най-напред да спра, насоча, съсредоточа вниманието на всеки от студентите, колегите или читателите на това учебно пособие към този изходен, водещ и много важен аспект на учене,¹ изследване, решаване.

Професията и призиванието „преподавател“ също налага едно критично, но определено оптимистично вглеждане в съответствие с новите условия, критерии и перспективи при този динамичен, сложен, напрегнат и силно политизиран живот. Качествените параметри на всеки преподавател сега се определят от ролята на науката в XXI век. Всеки, който се: е посветил или е решен да се посвети на науката в рамките на академичния

живот, и се чувства призван да бъде учен, трябва да бъде квалифициран не само като учен, а и като преподавател, защото двете лица не винаги съвпадат. Често силно изявен учен, не се ползва с името на добър преподавател, както и обратното.

Представянето на научните проблеми по такъв начин, че и необучен, но способен да възприема човек да може да ги разбере и то така, че той да достигне до самостоятелно мислене над тях е навярно най-трудната от всички педагогически задачи. Именно това изкуство е лична дарба и изобщо не съвпада с научните качества на един учен-изследовател. Въздействието на преподавателя и сега не се определя само от педагогическите му знания и умения, а от цялата поредица изисквания и качества. Те постоянно се променят, защото преди всичко качествено друг става обекта на въздействие - това са младите хора със своите знания, интереси, интелектуални възможности, претенции, критичност, неудовлетвореност. Безспорно сега

нужна е сега нова философия, нови методи и подходи, нов разум и морал, както други стратегии.

Съгласно Закона за висшето образование е определена процедура за оценяване приноса на всеки от преподавателския, научно-преподавателския и изследователския състав в учебната, научно-изследователска, административна и др. дейности. Оценяването и атестирането сега се извършват по предварително оповестени показатели и критерии, определени в правилниците на висшето училище.

Сред многото изисквания и качества по-рядко сега се отделя внимание на един момент, който придобива растяща значимост в новия XXI век. Като представител на науката, преподавателят дава знания и методи на мисленето, набор от инструменти и възможност да се служи с тях. Ако човек заеме тази или онази позиция, то според опита на науката той трябва да приложи тези и тези средства за да я осъществи на практика. Преподавателят може да изложи необходимостта от такъв избор, но дока- то остава преподавател и не иска да се превърне в демагог, той не може да стори нищо повече.

За учения и преподавателя чрез научното развитие сега се придобива умението той да осъществява трансфер на знания както вертикално, така и хоризонтално. Трансферът на знания зависи от методите на преподаване и колкото те са по-евристични, целенасочени и системни, толкова повече се увеличава ефекта на трансфера. Именно за това и трансфера на знания сега става стратегия на преподавателя.

Другият проблем който следва да се разглежда и оценява в новата обстановка е въздействащата сила на преподавателя, неговото въздействие върху студента за да стане той привърженик на преподаваните знания и възгледи. Безспорна е необходимостта да се укрепва и засилва връзката „преподавател-студент“. Създаването и развиването на системата „преподавател-студент“ е също така една стратегия сега и в бъдеще. Именно за това преподавателят не може да се дистанцира от студента, а да се стреми да се вгради в него така че да възбуди вяра, любов, традиции към усвояваните в учебния процес знания и умения. Сега просто се налага моделиране на системата „преподавател-студент“.

Преподавателят може с доводи и съображения, с аргументи и позиции да подтиква индивида или поне да му помогне да си даде сметка за най-дълбокия смисъл на неговите действия. Ако това се отдаде на един преподавател, то безспорно ще служи освен на истината и на моралните сили - да създава дълг, яснота и чувство за отговорност. Той ще бъде несъмнено по-способен за такова постижение, колкото по-съзнателно избягва да налага или да внушава възгледи на слушателя. Не само в науката, а и в академичното преподаване сега е по-добре да се проявява въздържане от пропаганда на „светогледи“, от застъпване на определени социални и политически идеали и заемане на оценъчна позиция по анализирани проблеми, т.е. „да оставим фактите да говорят“.

Затова и важен проблем, който заслужава внимание и разглеждане в бъдеще е популизма на преподавателя. Трябва ли той да бъде популист? Да, но извън аудиторията и да възбужда граждански ценности, които възбудени, косвено да влияят на студента да се привързва към преподавателя като будител. Преподавателят в XXI век не може да бъде само учител и педагог, а трябва да бъде и популист, влияещ върху младия човек. Именно това води до нов образ на преподавателя, но не затворен зад стените на кабинета и аудиторията, а отворен и въздействащ

будител. Едва ли преподавателят трябва да се покаже и представи пред слушателите само със своята слава, със своята реч, със своята визуалност.

Това е необходимо но не е достатъчно. В новия настъпващ информационен век и в условията на информационно общество преподавателят трябва да поднася информация не само чрез словото, но и чрез информационните технически средства. Качественият учебен процес, трябва да бъде добре технически въоръжен, защото черната дъска, тебешира и гъбата са вече минало. В днешно време Интернет, електронните пособия, електронната информация, дистанционното обучение могат и трябва да бъдат повсеместна практика. XXI век е век на изграждане на информационното общество. Ако се позволим на теоретика на това общество Алвин Тофлър приоритет логично придобиват растящите знания, навиците и уменията, бързината на мислене и реагиране. Всичко това изисква от обучавания обект - студентът бързо да мисли и преподавателят трябва да се интересува как мисли студентът, а неговото мислене да бъде приоритет в оценката. Преподавателят трябва да превръща студентът не в информационно-запаметяващо устройство, а в **евристично творческо същество с необходимите практически умения.**

Тази стратегия в преподавателската доктрина придобива особени ценностни качества, които превръщат преподавателя освен в опитен педагог, но и в преподавател, който твори нови личности, нови образи, **търси и изследва за нови знания и специалности.**

Професорът, доцентът, който се чувства призван да се намесва в борбата между светогледи и партийни мнения нека прави това не в аудиторията, а във, на пазара на живота: в пресата, на събрание, в обществени сдружения, където желае. Но не е редно да показва мъжеството на своята вяра там, в залата, където присъстващите и може би инакомислещи - са обречени на мълчание. **Трябва да се прави разграничение между политици, които живеят за политиката и такива, които живеят от политиката.** Това разграничение се отнася до икономическото положение на професионално занимаващи се с политиката. От политиката живее онзи, който се стреми към нея, като източник на доходи, а за политиката живее онзи, за когото този мотив не е съществен. Политиката осигурява на занимаващия се с нея чувство за власт, което може да му служи за различни цели, а заедно с това му дава престиж и ласкае неговото самолюбие. Но тя осигурява и нещо повече - усещане за влияние върху хода на историческото развитие, усещането, че държиш в ръцете си нерва на исторически важен процес, пулса на живота. Тогава не може да не се оцени критично увлечението у някои енергични и амбициозни преподаватели, които се стремят към политически постове. Изоставят, уж временно, своята преподавателска школа, своя преподавателски екип, своята учебна дисциплина или проблемно направление и се отдават на ежедневна политическа дейност.

Ученият, преподавателят се занимават с истината. И **именно науката е истината, а не политиката** и за това той може да бъде съветник и коректив на политика. Големите имена на Аристотел, Адам Смит, Кант, Хегел, Маркс, Айнщайн, Макс Вебер и много други показват дистанциране от непосредственото участие в политиката. Изразява се отношение към политиката, но не и влизане вътре в нея.

Сред качествата, които занятието с политика изисква от личността, най-вече заета в администрацията решаващи са най-вече страстта, в смисъла на страстно отдаване на някакво дело и чувството на отговорност пред това дело. По-нататък политиката изисква верен поглед,

т.е. вътрешно съсредоточаване, спокойствие, дистанция, спрямо неща и хора, хладна глава - и всичко това съчетано по един почти парадоксален начин със страстта. Проявяват се нравствени опасности, застрашаващи участващия в политическата игра, около която дебнат „дяволски сили“, както навсякъде, където има насилие. Съвсем незабележимо тези сили могат да въздействат върху душевността на човек, особено ако той не си дава сметка за опасностите, ако човек търси благото и удовлетворяване на своите амбиции, свързани с тщеславието и възгордяването. Логично се стига до отношението между политика и етика и често се поема една твърде недостойна роля. Изниква въпроса за етиката на убежденията и етиката на отговорността и правилно е обхванатите от опиянението на властта на време да се върнат към обичайната си научна и преподавателска работа. Тогава методите, формите, стратегиите на преподавателската работа ще се обогатяват, ще се усъвършенстват, ще се развиват. Ще расте ролята и авторитета на преподавателя като необходима и полезна за себе си и за обществото личност.

В тази връзка и логика на изложените съображения писането, издаването и използването на учебници е остарял подход за систематизиране и представяне на знания, но той все още не е отречен. В обозримо най-близко бъдеще ще бъдем свидетели на този логичен факт. Не че няма да има учебници, но те сигурно ще бъдат електронни продукти с други форми на систематизиране и представяне на знания. Това време е утвърждаваща се все повече реалност. Не се променя именно същността на процеса, свързан с методологията, средствата и методите, чрез които се ползват вече известни и се формират нови знания.

Всичко това логично стига и до големия проблем за професионализма в ролята на преподавател# и за професионализма, който обучаваните придобиват под неговото ежедневно въздействие, за придобивания и използван професионален капацитет. Почти всички или преобладаващата част от обучаваните получават място, придобиват роля и отговорност в системата на администрацията.

Като преподавател в специалност „Публична администрация“ и Ръководител на Центъра за професионално обучение си позволявам да насоча тук вниманието само към една често употребявана във всички документи думичка „професионализъм“, но към която по различни причини все още интересът, вниманието, предприеманите практически действия не могат да бъдат задоволени, да разкрият ролята на преподавателя и в това конкретно направление. \

Публичната администрация в България понастоящем се сблъсква със сериозни предизвикателства, които създават коренно различна среда за нейното развитие през следващите години. Както се подчертава в стратегията за модернизиране на държавната администрация, правителството на Република България провежда динамична политика за модернизиране на държавното управление.

Вебер, М. Ученият и политикът. ЕОН - 2000. С., 2000.

Отчитайки постиженията на провеждащата се реформа на държавната администрация, Правителството на Република България осъзнава необходимостта от съществено инвестиране в укрепване на модерна държавна администрация - професионална и независима, ориентирана към техниките на бизнес-управлението и към решаването на въпроси от международен характер, опираща се на партньорство и децентрализация, базираща се на информационни технологии и поставяща се в услуга на гражданите.

Мисията на администрацията е да служи на обществото. В този смисъл администрацията трябва да поставя като приоритет в работата си удовлетвореността на обществото от нейните действия. Тя трябва да осигурява предоставянето на качествени административни услуги по отзивчив, прозрачен и ефективен начини. Тази мисия ще бъде изпълнена само с общите усилия на професионално добре подготвени и мотивирани ръководители и служители. Добре функциониращата администрация в бъдеще ще се характеризира с високо ниво на информационно-технологичната обезпеченост и добре обучени служители, подготвени за работа, ориентирани към нуждите на клиентите.

Промяната е постоянно състояние на модерната администрация.

Тя непрекъснато е подложена на предизвикателствата на бързо променящите се национални и международни условия, постоянно се намира в процес на усъвършенстване и приспособяване към заобикалящите я промени. У нас изграждането на съвременна и модерна административна система, въвеждането на демократични принципи в организацията и функционирането на администрацията, формирането на професионална държавна служба започнаха с прилагането на Закона за администрацията, Закона за държавния служител и се интензифицираха с приемането на „Стратегия за модернизирание на държавната администрация - от присъединяване към модернизирание“. Тези и редица последвали ги други документи определят политиката на Правителството за модернизация на Държавната администрация.

Професионализмът е качество, състояние, равнище, което не се достига лесно и е резултат от много усилия, резултат на много труд и конкретни практически действия. Професионализмът на публичната администрация е качествена определеност на нейните възможности, на нейния престиж и доверието, с което да се ползва при изпълнение на своите задължения. Именно професионализмът е главно условие за добра администрация. Професионализмът предполага обработването на изключително сложна, разнообразна и голяма по обем информация, свързана особено с прилагането на правни норми, изследване на лични мнения, разработване на становища, на база данни и др. Затова и професионализмът на административния служител се основава на разнообразни и неотменни контакти с лица от ръководните органи, за работа в екип на организационно обособени административни звена или дори външни, включително международни организации и на други държави. Безспорно професионализмът на административния служител се изгражда и поддържа чрез различни форми и средства на обучение в образователни, образователно-квалификационни степени и професионални квалификации, чрез системата на продължаващо обучение.

Ние, българите сме нация с традиции, признание и уважение към майсторството и професионализма, защото и „ние сме дали нещо на света“. Ние сме нация ученолюбива и със самочувствието на генетично заложили високи интелектуални способности, възприемчивост към новото, бързо приспособяване към изискванията на времето и процесите, а сега и към предизвикателствата на XXI век. Професионализмът на родната администрация може и трябва пълно да се изяви в предприетата от правителството сега модернизация и в подготовката ѝ да бъде на „европейско равнище“. Продължаването на процеса за модернизирание на административната дейност несъмнено изисква целенасочени усилия за създаването на условия за прилагане на предвиденото в законодателството професионално и служебно развитие на служителите в администрацията, за формирането на нова административна култура, ориентирана към нуждите на българското общество.

Правителството на Република България отчита факта, че служителите в администрацията притежават много висока квалификация или над 70 на сто от тях са с више образование.. Това е сериозен потенциал за развитие на държавната служба и действителна реализация на възможността за професионално и служебно развитие т.е. последователното повишаване в ранг или длъжност, като израз на професионалните умения, квалификацията и резултатите при изпълнение на служебните задължения на служителите. Законът за Държавния служител регламентира задължения на органите по назначаването да осигурят условия за професионално развитие, професионална квалификация и преквалификация. Това по-конкретно изисква повишаване на уменията и квалификацията при осъществяване на служебните задължения и се изразява чрез повишаване в ранг след атестиране. Атестирането се извършва по система от критерии, оценяващи степента на изпълнение на задълженията и професионалните компетентности на служителите.

Укрепването на модерна държавна служба е предварително условие за изграждане и поддържане на ефективен административен капацитет за прилагане на *aeguis communautaire*, което предполага и наличието на адекватни административни структури, обезпечени с финансови и човешки ресурси, за приложение на хармонизирано национално законодателство.

Европейското измерение на развитието на професионалните умения и квалификация на служителите в администрацията се състои във възприемане на съвременните модели за организация и функциониране на администрацията според най-добрите практики в страните от Европейския съюз. Постигането на съпоставими резултати от дейността на администрацията означава изграждането на доверие в капацитета ѝ и за адекватно прилагане на европейското право. Това е необходимо условие при съвместната работа със съответните структури на страните-членки на Европейския съюз и институциите от Европейския съюз. Трябва да се подчертае, че така желаната и необходима реформа или модернизация на публичната администрация сериозно бе възпрепятствана от все още неизживяната в годините на демокрацията силна политизация. Най-вече по финансови причини работата в публичната администрация няма привлекателна перспектива, а в много случаи реформата на държавната служба първоначално и все още от някои е разглеждана като маловажна.

Професионалният подбор на висшите служители и ръководителите на щатна длъжност е основна предпоставка за провеждането на успешна реформа в публичната администрация и за подобряването на административната дейност. Именно това е условие за професионална приемственост и деполитизация на административните решения.

Нормативната уредба, управляваща встъпването в професията и развитието на кариерата, има две задачи: управление на персонала и мотивация за постигане на резултати. Все още е проблем привличането за работа в държавната служба именно на квалифициран и мотивиран персонал.

Професионалният профил на специалистите по „Публична администрация“ отдавна е разработен в изброените вече нормативни документи и съдържа основните им характеристики и компетентности. В процеса на преустройство на държавните органи и тяхната администрация като все по актуална и значима се очертава тенденцията за професионализация на държавната служба, а насърчаването на тази професионализация все повече се осъзнава като обективна необходимост. Именно за това ключов елемент за прилагане на ефективна и модерна политика

за управление и развитие на човешките ресурси в администрацията е създаването на система за постоянно развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията. Обучението има за цел, от една страна, да подготви служителя за работа на специфична длъжност, а, от друга страна - да си осигури създаването на еднородна държавна служба с общи ценности като прозрачност, съобразеност със закона и ориентираност към потребителя. Без съмнение постъпващите трябва да минат през специализирано обучение, преди да станат държавни служители. Професионалният опит, потвърден с трудовия стаж, също става решаващ критерий. Често пъти е трудно да бъдат набрани кандидати за ръководни длъжности извън държавната служба, които нямат съответен опит. Растяща е потребността за обучение на държавните служители с оглед засилване процеса на модернизация и адаптирането на администрациите към участие в Европейската интеграция. Правителството много отдавна прие „стратегия за обучение на служителите в администрацията“ и план за изпълнението ѝ. Нейната цел е укрепване на българската държавна служба и административния капацитет чрез обучение, осигуряващо професионално и служебно развитие на служителите, изграждането на новата административна култура, ориентирана към нуждите на обществото. Стратегията е насочена приоритетно към усъвършенстване на професионалните умения и квалификацията на държавните служители, като ядро на държавната служба. Същевременно определените принципи и цели се отнасят и за останалите служители на експертни и технически длъжности. С въвеждането на лични кариерни планове се създава добра организация в професионалното израстване и участие в задължителното обучение.

Стратегията за обучение на служителите в администрацията е насочено към:

1. Укрепване на българската държавна служба и административния капацитет за въвеждане и прилагане на *aequis communautaire* чрез обучение, осигуряващо:

- Професионално развитие на служителите в администрацията;
- Служебното развитие на служителите в администрацията;
- Изграждане на нова административна култура ориентирана към нуждите на обществото.

2. Активно участие на служителите в процеса на промени чрез:

- Въвеждане на лични планове за професионално и служебно развитие;
- Въвеждане на практики за информиране и консултиране на служители за възможностите за професионално и служебно развитие;
- Осигуряване на равни възможности за достъп до държавна служба и до професионално и служебно развитие.

3. Изграждане на система за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията чрез:

- Въвеждане на ясни правила и отговорности за разработване и прилагане на държавната политика за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията;

- Прилагане на съвременна система за оценка на потребностите от постигане на съответствие между необходимостта от обучение и практическото прилагане на резултатите от него;

- Въвеждане на правила за осигуряване на финансови ресурси за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите.

Стратегията за обучение на служителите в администрацията е насочена приоритетно към усъвършенстване на професионалните умения и квалификацията на държавните служители, като ядро на държавната служба. Същевременно определените принципи и цели се отнасят и за останалите служители на експертни или технически длъжности. Стратегията предвижда администрацията да преминава през задължително и специализирано обучение. Те имат различна насоченост. Задължителното обучение е предназначено за големи групи от администрацията. Чрез него се формират основни административни и управленски знания, както и знания по въпроси, които имат пряка връзка с политиката на модернизация на администрацията на страната. Специализираното обучение предлага знания в по-тесни професионални области. То е насочено към поддържане и повишаване на професионалните компетенции на държавните служители. В този смисъл специализираното обучение допринася за формирането на съвременен професионален облик на българската администрация. Специализираното обучение се провежда под форма на курсове, семинари, кръгли маси и конференции. v

Висшите училища са и си остават решаващата база за подготовката и квалификацията на новите администратори и за това в тринадесет от тях се готвят кадри и по специалността „Публична администрация“ за различни равнища.

В Професионализма на публичната администрация много полезно още е в съответствие с мерките за реформиране, техническите промени и т.н., които понастоящем се извършват, ръководителите съществено да променят своето поведение. Наред с професионалната си компетентност те все още заемат поведение на диригенти, разчитат твърде много на йерархията, а правят твърде малко за поощряване по-нататъшното лично развитие на своя персонал или подчинени колеги и не взимат на сериозно отговорността си спрямо по-младите колеги. Както и преди ръководителите все още се концентрират върху вземане на решения, делегиране и надзор. Същевременно предприемат малко инициативи и отделят много малко време да насочват, мотивират и поощряват своя квалифициран персонал. Сега и в бъдеще ръководителите като професионалисти по-добре да се адаптират, за да отговорят на новите предизвикателства. Правителствената политика, конкретизирана в поредицата нормативни документи, разработена в конкретните стратегии, дава много добра възможност централната и местната администрация да проявяват своя професионализъм .

- Прилагане на съвременна система за оценка на потребностите от постигане на съответствие между необходимостта от обучение и практическото прилагане на резултатите от него;

- Въвеждане на правила за осигуряване на финансови ресурси за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите.

Стратегията за обучение на служителите в администрацията е насочена приоритетно към усъвършенстване на професионалните умения и квалификацията на държавните служители,

като ядро на държавната служба. Същевременно определените принципи и цели се отнасят и за останалите служители на експертни или технически длъжности. Стратегията предвижда администрацията да преминава през задължително и специализирано обучение. Те имат различна насоченост. Задължителното обучение е предназначено за големи групи от администрацията. Чрез него се формират основни административни и управленски знания, както и знания по въпроси, които имат пряка връзка с политиката на модернизация на администрацията на страната. Специализираното обучение предлага знания в по-тесни професионални области. То е насочено към поддържане и повишаване на професионалните компетенции на държавните служители. В този смисъл специализираното обучение допринася за формирането на съвременен професионален облик на българската администрация. Специализираното обучение се провежда под форма на курсове, семинари, кръгли маси и конференции.

Висшите училища са и си остават решаващата база за подготовката и квалификацията на новите администратори и за това в тринадесет от тях се готвят кадри и по специалността „Публична администрация“ за различни равнища.

В Професионализма на публичната администрация много полезно още е в съответствие с мерките за реформиране, техническите промени и т.н., които понастоящем се извършват, ръководителите съществено да променят своето поведение. Наред с професионалната си компетентност те все още заемат поведение на диригенти, разчитат твърде много на йерархията, а правят твърде малко за поощряване по-нататъшното лично развитие на своя персонал или подчинени колеги и не взимат на сериозно отговорността си спрямо по-младите колеги. Както и преди ръководителите все още се концентрират върху вземане на решения, делегиране и надзор. Същевременно предприемат малко инициативи и отделят много малко време да насочват, мотивират и поощряват своя квалифициран персонал. Сега и в бъдеще ръководителите като професионалисти по-добре да се адаптират, за да отговорят на новите предизвикателства. Правителствената политика, конкретизирана в поредицата нормативни документи, разработена в конкретните стратегии, дава много добра възможност централната и местната администрация у нас системно да повишава своя професионализъм и да дава своя принос за растящите успехи на страната. Безспорно от всичко изложено тук категорично се налага обобщения извод за **растящата роля и отговорност на преподавателя като учещ педагог, политик.**

Академик, проф. д-р Иван Величков Иванов е президент на Академията за иновации и развитие на висшето образование. Вече 50 години работи активно в системата на висшето образование като преподавател и учен, декан, заместник декан и ръководител на катедра. Автор е на 14 книги, 9 учебника, много студии и статии.